

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE 2018-2022

Zpracovala: Mgr. Zuzana Probošzová, školní metodička prevence

Motto:

„Výchova by měla být taková, aby to, co je nabízeno, bylo přijímáno jako cenný dar, ne jako povinnost.“

Albert Einstein

– **Platná legislativa**

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při omlouvání nepřítomnosti žáků ve škole a při prevenci a postihu záškoláctví, č.j. 10 194/2002-14
- Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č. j. 11 691/2004-24
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j. 14 423/99-22
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákonů č. 383/2005 Sb., č. 112/2006 Sb., č. 158/2006 Sb., č. 161/2006 Sb.,

1. **Charakteristika školy**

Základní škola K. Světlé je základní školou sídlištního typu nacházející se v městské části Havířov – Podlesí. Je situovaná v příjemném prostředí v blízkosti lesoparku. Je lehce dostupná ze všech částí města městskou hromadnou dopravou.

Budova školy je členěna do čtyř pavilonů. Interiér je prostorný, vzdušný a prosvětlený. Je vkusně vyzdoben výtvarnými pracemi žáků.

Ve školním roce 2018/2019 navštěvuje školu 430 žáků, z toho první stupeň 260 a druhý stupeň 170. Výuka probíhá paralelně zpravidla ve dvou až třech třídách v ročníku, Kapacita školy je 450 žáků. Školní družinu se čtyřmi odděleními navštěvuje 120 žáků. Základním dokumentem školy je školní vzdělávací program Harmonie ducha i těla.

Vybavenost školy:

- 20 kmenových tříd (12 tříd na 1. stupni, 8 tříd na 2. stupni)
- odborné učebny:
 - 2 jazykové učebny
 - 3 počítačové učebny
 - učebny chemie, fyziky, přírodopisu, zeměpisu
 - tělocvična, hřiště s umělým povrchem, atletická dráha s doskočištěm
 - učebna výtvarné výchovy, keramika
 - hudebna
 - cvičná kuchyňka
 - dílna na pracovní činnosti
 - pozemek pro pěstitelské práce
- atrium pro výuku v teplém počasí a relaxaci
- 4 oddělení družiny
- školní výdejna jídla s prostornou jídelnou umožňuje žákům výběr ze dvou jídel

2. Analýza stávajícího stavu:

Vyhodnocením četnosti případů rizikového chování z minulého období se ukázalo snížení počtu případů zneužití alkoholu a kouření. Neomluvená absence a s nimi spojené záškoláctví se objevuje v průměru u 2 žáků ve školním roce.

Zvyšuje se počet špatných vztahů v kolektivu. Škola si ve školním roce 2016/2017 nechala vyhotovit „Mapu školy“ společností Scio. Analýzou výsledků bylo zjištěno, že jak rodiče, tak i žáci a učitelé uvedli, že v třídních kolektivech dochází k zesměšňování a ponižování dětí. Na 1. stupni se vyjádřilo 10 – 24 % žáků, že se bojí starších spolužáků nebo někoho ve třídě, přičemž obavy projevíly více dívky než chlapci. Na 2. stupni byla žákům položena otázka, zda a v jaké formě se setkali ve škole se šikanou. Ze zprávy vyplývá, že každý 6. žák byl ve škole šikanován, což je ve srovnání s ostatními školami průměr. Větší podíl žáků oproti průměru uvedl, že byl svědkem šikany. 29% rodičů odpovědělo, že je někdy znepokojovalo chování některých žáků školy k jejich dítěti. To je o 9% více, než je průměr v jiných školách.

V poslední době se u dětí setkáváme s nadměrným používáním mobilních telefonů, počítačů a tabletů. S tím je spojeno nebezpečí komunikace v prostředí internetu a závislost na hraní počítačových her. Objevilo se několik případů počínající kyberšikany.

V minulém období se nám podařilo vytvořit fungující komunikační a informační systém pro žáky, jejich rodiče i pedagogy. Došlo ke zlepšení komunikace učitel – rodič, mnohem více jsou využívány webové stránky školy a e-mailové adresy jednotlivých vyučujících. Během posledních let se u nás ve škole objevily případy podvodů s žákovskými knížkami (přepisování známek). Tento problém byl odstraněn zavedením elektronických žákovských knížek, zatím pouze na 2. stupni.

V letošním roce byla hodnocena Národní preventivní strategie za období 2013-2018. V hodnocení se uvádí, že v základních školách v ČR byla v uvedeném období nejvíce řešena šikana, dále násilí a kyberšikana, následuje záškoláctví, tabák a kouření a zneužívání alkoholu. Tyto výsledky jsou velmi podobné výsledkům naší školy. Vidíme, že je důležité zaměřit se na vytváření pozitivního klimatu ve třídách, na zlepšování vztahů mezi žáky. Je potřeba vzdělávat pedagogy i rodiče v oblasti nebezpečných jevů spojených s internetem, aby mohli preventivně působit na žáky.

3. Cíl strategie:

Dlouhodobý cíl:

Vést žáky ke zdravému životnímu stylu.

Střednědobé cíle:

a) Směrem k žákům:

- zvýšit odolnost žáků vůči rizikovým projevům chování,

- rozvíjet pozitivní klima ve třídách a ve škole,
- snížit výskyt rizikových projevů chování,
- vést žáky k dodržování stanovených pravidel (zejména pravidel školního řádu a slušného chování, třídních pravidel),
- vést žáky k obraně proti manipulaci, učit je způsoby odmítání, vést je k odmítání závadových vrstevnických skupin a part,
- nabídnout žákům nepovinné zájmové aktivity v odpoledních hodinách.

b) Směrem k pedagogům:

- jednotně výchovně působit, vzájemně spolupracovat a konzultovat problémové situace,
- komplexně uplatňovat prevenci rizikového chování pedagogy, začleněním vhodných témat do vyučovacích předmětů,
- podporovat kompetence a vzdělávání pedagogů v oblasti prevence,
- rozvíjet spolupráci s rodiči žáků.

c) Směrem k rodičům:

- získávat rodiče pro spolupráci se školou,
- nabízet rodičům odborné přednášky o rizikovém chování,
- nabízet rodičům poradenskou pomoc v oblasti rizikového chování.

Krátkodobé cíle:

- uvedeny v Minimálním preventivním programu

4. Typy prevence ve školním prostředí:

Primární prevencí rozumíme veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům spojených s rizikovými projevy chování, popřípadě minimalizovat jejich dopad a zamezit

jejich rozšíření. Cílem působení v oblasti projevů rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku.

- **Specifická primární prevence** – systém aktivit a služeb, které se zaměřují na práci s žáky, u nichž lze předpokládat další negativní vývoj.
- **Nespecifická primární prevence** – aktivity, jejichž obsahem jsou všechny metody a přístupy umožňující rozvoj harmonické osobnosti, včetně možnosti rozvíjet nadání a zájmy.

Primární prevence rizikového chování u žáků se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím **rizikovým projevům v chování žáků**:

- a) agrese, šikana, kyberšikana, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- b) záškoláctví
- c) závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- d) rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- e) spektrum poruch příjmu potravy
- f) negativní působení sekt
- g) sexuální rizikové chování

5. **Personální zajištění prevence:**

- ředitel školy: Mgr. Jiří Kotaška
- zástupkyně ředitele: Mgr. Marie Darebníková
- školní metodička prevence: Mgr. Zuzana Probošzová
- výchovný poradce: Mgr. Jiří Václavínek
- školní speciální pedagog: Mgr. Alena Urbanová

- členové školního poradenského pracoviště: školní metodička prevence, výchovný poradce, školní speciální pedagog

Úkoly jednotlivých osob:

Ředitel školy

- sleduje efektivitu prevence rizikového chování,
- sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole,
- svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů.

Školní metodik prevence

- vytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci,
- poskytuje žákům, jejich zákonným zástupcům a učitelům informace z oblasti prevence rizikového chování, nabízí zájemcům odborné a metodické materiály,
- navrhuje opatření k odhalování rizik spojených s výskytem záměrného ubližování, agresivity a závislostí, mapuje projevy rizikového chování mezi žáky a navrhuje jejich řešení,
- spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence,
- dokumentuje průběh preventivní práce školy,
- hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Výchovný poradce

- koordinuje práci s žáky se specifickými poruchami učení a chování,
- ve spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou zajišťuje reedukaci integrovaných žáků,
- podává žákům a jejich rodičům informace oblasti z volby povolání, zpracovává přihlášky ke studiu na SŠ,
- navrhuje opatření, svolání výchovné komise,

- jedná se sociálním odborem, konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP, - zajišťuje besedy a exkurze v rámci volby povolání.

Školní speciální pedagog

- provádí samostatnou poradenskou, diagnostickou a terapeutickou činnost, která není přímou součástí vzdělávací činnosti školy, služeb speciálního pedagoga mohou využít děti, jejich zákonní zástupci i učitelé,
- provádí diagnostiku při výukových a výchovných problémech žáků,
- poskytuje poradenskou pomoc pedagogům při řešení problémů žáků,
- systematicky pečuje o děti s neprospěchem, prevence školní neúspěšnosti,
- věnuje pozornost řešení sociálních konfliktů,
- uskutečňuje konzultace se zákonnými zástupci při výukových a výchovných problémech dětí,

Pedagogové

- věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností,
- učí podle principů a metod v rámci koncepce školy,
- provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy,
- na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření,
- třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace,
- informují školního speciálního pedagoga, výchovného poradce, školního metodika prevence o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálech potíží žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách.

6. Financování prevence

- rozpočet školy
- granty a dotace
- příspěvky žáků a rodičů
- sponzorské dary

7. Sociální síť spolupracujících organizací

- *Metodik prevence PPP Havířov - Mgr. Michaela Skřížalová, +420 597 582 371, metodik@pppkarvina.cz – informace o kontaktech na krizová a poradenská zařízení v regionu*
- *Linka bezpečí celá ČR 116 111(www.linkabezpeci.cz), Ostrava (12:00 – 6:00, víkendy nepřetržitě) 596 618 908, 737 267 939 email: linka.duvery@mnof.cz*
- *Rodičovská linka 606 021 021, www.spolek.linkabezpeci.cz*
- *www.e-bezpeci.cz, rizika na internetu, online poradna - <http://www.napisnam.cz/>*
- *Krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče (8:00 – 18:00) 286 881 059, 774 089 181*
- *Centrum psychologické pomoci Karviná 596 317 575, 777 499 648 email: karvina@cepp.cz*
- *ELPIS (Poradna pro oběti trestných činů a pro týrané ženy) Havířov 596 611 239, 739 500 634 Karviná 596 812 764 Ostrava 596 615 935, 734 645 275*
- *Bílý kruh bezpečí (pomoc obětem trestné činnosti) Ostrava 597 489 204, 731 306 411 email: bkb.ostrava@bkb.cz*
- *Policie ČR 158*
- *Policie ČR Havířov 596 805 541*
- *Centrum primární prevence (Renarkon o.p.s. Ostrava) 596 638 807, 602 650 042*
- *Centrum drogové pomoci Havířov 596 884 854*

- *Poradna AIDS 800 800 980*
- www.manipulatori.cz
- www.prevence-info.cz
- www.svp-ostrava.cz – středisko výchovné péče Ostrava – ambulantní služby (odborná pomoc)
- <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/prevence>
- ZIP – Zábava Informace Poradenství a pomoc, o.s., o.s. ZIP, Selská 29 / 394 Havířov – Bludovice, 736 01, Kontakt: Roman Želonka tel: 603 833 418, e-mail: kancelar@zdrhovadlo.cz

8. Hodnocení

V roce 2023 proběhne vyhodnocení ŠPS za období 2018 – 2023. Bude analyzován výskyt řešených případů rizikového chování ve škole na základě hodnocení MPP v jednotlivých letech. Bude provedeno hodnocení pedagogů popřípadě rodičů formou dotazníkového šetření. Na základě uvedených hodnocení bude zpracována nová ŠPS.

V Havířově 30. 9. 2018

Mgr. Jiří Kotaška – ředitel školy

Mgr. Zuzana Probošzová – metodička prevence